

have det meget bedre end det store Antal af Bønder, som ere med til at lønne dem, og de have desuden Udsigt til Pension, naar de forlade Embedet. En Strejke tror jeg derfor ikke, at man skal frygte fra den Kant. Om det vil lykkes det ærede Medlem at faa Lærerne til at danne en faglig Organisation under hans Ledelse, ved jeg ikke, men jeg tror ikke, det vil det, og i alt Fald vil det ikke have farlige Følger. Det ærede Medlem skal ikke forsøge paa den Maade at true en Skolelov igennem, thi den Slags Trusler kunne let have den modsatte Virkning af den, han ønsker. Jeg tror, at man gør bedst i at tage Sagen rolig og jævnt, som den foreligger, og søge at opnaa det bedst mulige Resultat, ikke blot for Lærerne, men for Undervisningsvæsenet her i Landet, for hvis Skyld det dog er vi behandle denne Sag.

Zahle: Jeg skal tillade mig en Replik til den højtærede Minister, som jeg skal gøre saa kort som muligt, og som jeg haaber skal blive det sidste, jeg siger om denne Sag; vi kunne jo ikke blive ved med at drøfte den i det uendelige. Den ærede Minister synes at være noget pikeret over, at jeg har fremdraget denne Sag under Skolelovens Behandling og ikke er kommen med den gennem en Forespørgsel, idet den højtærede Minister derved var bleven forhindret i at være saa godt forberedt paa at svare i denne Sag, som han kunde ønske at have været. Jeg skal da henvise til, at den højtærede Minister sluttede sin første Udtalelse til mig angaaende denne Sag ved Skolelovens 1ste Behandling med en Erklæring om, at nu var jo dette Spørgsmaal bragt paa Bane; han vidste, at det vilde blive bragt paa Bane, og hvis han ikke havde haft rent Brød i Posen i denne Sag, vilde han ikke være kommen herved til denne Debat. Da den højtærede Minister saaledes havde troet, at denne Sag vilde komme frem, havde han ogsaa haft Anledning til at være rustet til at svare derpaa. Og for øvrigt drejede Spørgsmaalet sig jo principielt om, hvorledes Løven af 8de Marts 1856, § 9, skulde fortolkes, og det synes jeg, er et Spørgsmaal, som en Kultusminister til enhver Tid maa være forberedt paa at svare paa. Hele Ulykken i denne Sag synes, efter hvad den højtærede Minister sagde i Gaar, at hidrøre fra det Brev, som fra den højtærede Minister gennem en Kontorchef blev sendt til Amtmanden, og som Amtmanden har opfattet som et privat Brev. Nu har der i denne Sag tidligere af den højtærede

Minister været fremdraget en Amtmand, og en Provst er ogsaa kommen med i Sagen, og nu faa vi ogsaa en Kontorchef med. Nu kan det jo godt være, at det er Kontorchefen, som har begaaet Fejlen; thi det er jo sikkert, at det Brev, som Amtmanden fik om, at han skulde søge en Forhandling med Sogneraadet og skulde anmode Sogneraadet om at gøre en ny Indstilling, da den højtærede Minister saa vilde være imødekommende — dette Brev viste Amtmanden ikke til Sogneraadet, fordi Amtmanden troede, det var et Privatbrev. Nu maa man jo antage, at en Amtmand er i Stand til at sondre mellem et Privatbrev og en officiel Skrivelse fra Kultusministeriet; der plejer at være Forskel paa Tonen og Affattelsen af saadanne to Skrivelser, og Amtmænd bør særlig være vant til at se Forskel paa saadanne to Skrivelser; det kan i øvrigt enhver Lægmand gøre. Det maa altsaa have været et privat Brev, der er kommet til Amtmanden; men Fejlen kan hidrøre fra, at Ministeren har sagt til Kontorchefen: Vær saa venlig, Hr. Kontorchef, at skrive privat til Amtmanden. Ja, i det Tilfælde er det vedblivende Kultusministerens Fejl, eller ogsaa er det Kontorchefen, der uden Ordre dertil fra Ministeren har skrevet et privat Brev til Amtmanden. I hvert Fald har jo Ulykken været den, at Sogneraadet ikke har faaet at vide, at Ministeren vilde stille sig imødekommende, thi det erklæres med stor Bestemthed af Sogneraadet, at hvis det havde faaet det at vide, vilde det ogsaa have forandret Indstillingen. Saa er der Ministerens Forstaaelse af Amtmandens Brev, Svarbrevet til Ministeren, som ganske utvivlsomt er et Privatbrev, som den højtærede Minister har inddraget i Forhandlingerne her. Jeg forstaaer dette Brev, som den højtærede Kultusminister viste mig, som et Raad fra Amtmanden eller som et Vink fra ham om ikke at tage Tilly; da man havde Intriger i Gang deroppe for at faa ham, medens det var imod Amtmandens Vilje, og efter den Forklaring, som den højtærede Kultusminister oplæste i Gaar i en Skrivelse fra Amtmanden, maa jeg tro, at Amtmanden giver mig Ret, thi Amtmanden har jo skrevet til den højtærede Minister, først dette, at han ikke er i Tvivl om, at Ministeren har forstaaet hans Brev som en Anbefaling fra Amtmandens Side af Hr. Tilly. Nej, det er der ikke nogen Tvivl om, og jeg er ogsaa overbevist om, at Ministeren har forstaaet det saaledes, men det er bare forkert forstaaet, og dette tilføjer jo Amtmanden